

KRIZOVÁ INTERVENCE

Sylabus kurzu PST 439 („B“)

Obor „Psychoterapeutická studia“ – magisterské studium
Katedra psychologie FSS MU Brno

Garant předmětu a vyučující:

Mgr. Zbyšek Mohaupt

Rozsah výuky:

24 hodin (ve 3 celodenních blocích po 8 hodinách), jarní semestr 2010

Rozvrh výuky:

3 pátky únor/březen/duben 2010, 8:30 – 16:00 hodin (pravděp. 26.2., 26.3., 23.4.)

Cílová skupina:

Studenti magisterského studia oboru „psychoterapeutická studia“ (v případě volné kapacity i studenti magisterského studia oboru „psychologie“) – max. 15 studentů

Forma výuky:

seminář (0/2)

Ukončeno:

zápočtem (2 kredity)

Rozsah textů doporučeného studia:

minimálně 100 stran

3 podmínky získání zápočtu:

- 1) Účast v seminářích minimálně 80%, tj. 20 hodin (prezence)
- 2) Aktivní zapojení během programu (sebezkušenost)
- 3) Výběr tématu z nabídky, jeho zpracování a prezentace během semináře; bližší informace při prvním setkání (studium).

Cíle výuky:

Seznámení s oblastí psychosociálních krizí, bližší kontakt s metodou krizové intervence, osobní prožitek práce krizového intervenanta, posouzení vlastních zdrojů, motivů, obav a bariér pro práci krizového intervenanta.

Klíčová slova:

Krize, trauma, PTSD, krizová intervence, ABC model, intervent, burn-out syndrom, zdroje.

Klíčové otázky:

- 1) Co to je psychosociální krize, jak je definovaná, její hlavní znaky a příčiny?
- 2) Jaké jsou hlavní projevy krizového prožívání?
- 3) Co to je krizová intervence, jaké jsou její hlavní formy a techniky?
- 4) Jaké jsou základní kroky ABC modelu krizové intervence?
- 5) Jaké jsou nároky a úskalí role krizového intervenanta?
- 6) Jaké zdroje podpory a péče o sebe má intervent k dispozici?

Tématická struktura seminářů:

I. celodenní blok

- 1) Zahájení programu, seznámení se, pravidla a principy společné práce, výběr témat pro samostatnou práci studentů. Krize v životě člověka.
- 2) Kontext a situace krizové intervence. ABC model krizové intervence.
- 3) KI – setkání a navázání kontaktu (praktický trénink).
- 4) KI – práce s emocemi klienta (praktický trénink).

II. celodenní blok

- 5) Prezentace studentů (téma: STAV KRIZE)
- 6) KI – mapování situace, spouštěče a zdrojů (praktický trénink).
- 7) Prezentace studentů (téma: METODA KRIZOVÉ INTERVENCE)
- 8) KI – krizový plán (praktický trénink).

III. celodenní blok

- 9) Prezentace studentů (téma: NÁROKY NA KRIZOVÉHO INTERVENTA)
- 10) Pracovník krizové intervence.
- 11) Prezentace studentů (téma: ZDROJE INTERVENTA)
- 12) Vztah klient – krizový intervent. Ukončení programu, zpětné vazby.

Nabídka témat pro samostatnou práci studentů:

Volba 1 tématu při prvním setkání, jeho zpracování ve skupince studentů v mezidobí (za použití vlastních zkušeností a literatury) a prezentace během výuky - dle rozvrhu, pro ostatní účastníky semináře: délka prezentace 30 min, k tomu 15 min diskuze.

II. blok – dopoledne: STAV KRIZE

Krize (pojem, znaky, příčiny, spouštěče) – **Typologie krizových situací** (situační, traumatické, vývojové, tranzitorní, psychopatologické, psychospirituální) - **Reakce na krizi** (projevy krizového prožívání, trauma, PTSD)

II. blok – odpoledne: METODA KRIZOVÉ INTERVENCE

Metoda krizové intervence (cíl, znaky, techniky) – **Formy krizové intervence** (+/-)
– **ABC model krizové intervence** (základní kroky, obsah)

III. blok – dopoledne: NÁROKY NA KRIZOVÉHO INTERVENTA

Osobnost krizového intervenanta (dovednosti a schopnosti) – **Specifika vztahu klient-intervent** (práce s emocemi, hranicemi, mocí, časem) – **Úskalí práce krizového intervenanta** (motivace, etika, právní řád, kontakt s bezmocí)

III. blok – odpoledne: ZDROJE INTERVENTA

Příprava (coping strategie, sociální síť, sebezkušenost) – **Podpora** (pracovní tým, národní/regionální síť pomoci) – **Následná péče** (očistění, intervize, supervize, prevence burn-out)

Doporučená literatura – základní (minimálně cca 100 stran textu)

Kastová, V. (2000). *Krize a tvořivý přístup k ní.* Praha: Portál (minimálně kapitola I. – Krize jako šance, s. 13-26).

Špatenková, N. a kol. (2004). *Krizová intervence pro praxi.* Praha: Grada (minimálně část A – Krizová intervence, s. 13-52).

Vodáčková, D. a kol. (2002). *Krizová intervence.* Praha: Portál (minimálně kapitoly 2-4 - Čemu říkáme krize, Řešení krize, Krizová intervence, s. 27-73).

Další doporučená literatura:

Baštecká, B. a kol. (2005). *Psychosociální intervenční týmy: Terénní krizová práce.* Praha: Grada.

Vizinová, D., Preiss, M. (1999). *Psychické trauma a jeho terapie.* Praha: Portál.

Doplňující literatura.

Brečka, T. (2009). *Psychologie katastrof.* Praha: Triton.

Cleveová, E. (2004). *Drž tátu za ruku: Krizová psychoterapie malého dítěte.* Praha: Nakladatelství Lidové noviny.

Colorosová, B. (2008). *Krizové situace v rodině: Jak pomoci dětem překonat smrt blízkého člověka, nemoc, rozvod a traumata adoptce.* Praha: Ikar.

Cungi, Ch. (2001). *Jak zvládat stres.* Praha: Portál.

Eis, Z. (1994). *Krize všedního dne: Poznání, řešení, prevence.* Praha: Grada.

Goldmanová, J. (2000). *Jak si nenechat ublížit.* Praha: Portál.

Honzák, R. (1995). *Strach, tréma, úzkost a jak je zvládat.* Praha: Maxford.

Křivohlavý, J. (2004). *Jak přežít vztek, zlost a agresi.* Praha: Grada.

Křivohlavý, J. (1994). *Jak zvládat stres.* Praha: Grada.

Kubíčková, N. (2001). *Zármutek a pomoc pozůstalým.* Praha: ISV.

Kubler-Rossová, E. (1993). *O smrti a umírání.*

Kubler-Rossová, E. (1992). *Odpovědi na otázky o smrti a umírání.* Turnov: Arica.

Levine, P. A., Fredericková, A. (2002). *Prebúdzanie tigra: Léčenie traumy.* Humenné: Občanské sdruženie Pro Familia.

Mojžíšová, A. (2007). *Metody sociální práce.* Kapitola: Krizová intervence. České Budějovice: Jihočeská Univerzita.

Mrkvička, J. (1984). *Knížka o radosti.* Praha: Avicenum.

Porterfieldová, K. M. (1998). *Jak se vyrovnat s následky traumatu.* Praha: NLN.

Praško, J. a kol. (1998). *PTSD.* Praha.

Servan-Schreiber, D. (2005). *Uzdravení bez léků: Cesta ze stresu, úzkosti a deprese.* Praha: Portál.

Schmidbauer, W. (2008). *Syndrom pomocníka.* Praha: Portál.

Smithová, L. (1993). *Smrt, konečná stanice?* Praha: Portál.

Špatenková, N. a kol. (2004). *Krize jako psychologický a sociologický fenomén.* Praha: Grada.

Špatenková, N. (2008). *Poradenství pro pozůstalé.* Praha: Grada.

Štětina, J. a kol. (2000). *Medicína katastrof a hromadných neštěstí.* Praha: Grada.